

Briselē, 2016. gada 12. maijā
(OR. en)

8824/16

DEVGEN 87
ONU 55
RELEX 375
REGIO 23

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Datums:	2016. gada 12. maijs
Saņēmējs:	delegācijas
Iepriekš. dok. Nr.:	8283/16
Temats:	<i>HABITAT III</i> : Eiropas Savienības un tās dalībvalstu mērķi un prioritātes Trešajā ANO konferencē par mājokļiem un ilgtspējīgu pilsētattīstību – Padomes secinājumi (2016. gada 12. maijs)

1. Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi par Eiropas Savienības un tās dalībvalstu mērķiem un prioritātēm Trešajā ANO konferencē par mājokļiem un ilgtspējīgu pilsētattīstību; šos secinājumus Padome pieņēma tās 3462. sanāksmē 2016. gada 12. maijā.

Padomes secinājumi

***HABITAT III*: Eiropas Savienības un tās dalībvalstu mērķi un prioritātes**

Trešajā ANO konferencē par mājokļiem un ilgtspējīgu pilsētattīstību

1. Šajos secinājumos ir izklāstīti Eiropas Savienības un tās dalībvalstu galvenie mērķi un prioritātes Trešajā ANO konferencē par mājokļiem un ilgtspējīgu pilsētattīstību (*HABITAT III*, 17.–20. oktobris, Kito), kurā tiks noteikta vispārēja jauna pilsētprogramma.

Pamatprincipi

2. *Habitat III* un no tās izrietošajai jaunajai pilsētprogrammai vajadzētu būt vienam no stūrakmeņiem, īstenojot jaunos daudzpusējos satvarus, par kuriem vienojās 2015. gadā, proti, Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam, Adisabebas rīcības programmu, Parīzes nolīgumu klimata pārmaiņu jomā un Sendai Katastrofu riska mazināšanas pamatprogrammu. Ilgtspējīgai pilsētattīstībai būs būtiska nozīme, īstenojot Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam, un *Habitat III* vajadzētu dot svarīgu impulsu jo īpaši 11. ilgtspējīgas attīstības mērķim (IAM), aicinot "pilsētas un iedzīvotāju apmetnes" veidot "iekļaujošas, drošas, noturīgas un ilgtspējīgas", kā arī citiem attiecīgiem 2030. gada programmas mērķiem un uzdevumiem.
3. Konferencē *Habitat III* vajadzētu būt vērstai uz to mērķu izpildi, kas noteikti ANO Ģenerālās asamblejas Rezolūcijā A/RES/67/216, "lai panāktu atjaunotu politisku apņemšanos veicināt ilgtspējīgu pilsētattīstību [...], mazinot nabadzību un identificējot un risinot jaunas un briesmošas problēmas". Noslēguma dokumentam (jaunajai pilsētprogrammai) vajadzētu būt "kodolīgam, mērķtiecīgam, uz nākotni un darbību orientētam", un tajā vajadzētu iekļaut konkrētus ierosinājumus par to, kā risināt urbanizācijas un pilsētu demogrāfijas radītās problēmas un pārvērst tās par iespējām, kas atbalstīs ilgtspējīgu attīstību ekonomikas, sociālajā un vides jomā.

4. Jaunajai pilsētprogrammai vajadzētu būt vispārējai un pārveidojošai, jo tai vajadzētu būt pilnībā saskaņotai ar principiem, kas izklāstīti Ilgtspējīgas attīstības programmā 2030. gadam. Tai vajadzētu kļūt par atjaunota vispārēja pilsētattīstības satvara pamatu. Tai vajadzētu balstīties arī uz tiesībpamatotu pieeju, kas aptver visas cilvēktiesības. Tādēļ ir svarīgi, lai dalībvalstis, vietējās iestādes un ieinteresētās personas, izmantojot atbalstu, ko sniedz ANO sistēma, tostarp ANO reģionālās ekonomikas komisijas un ANO *Habitat*, šo programmu īstenotu integrētā veidā pasaules, valsts, reģionālā un vietējā līmenī.
5. Šajā jaunajā programmā būtu jāizmanto pieredze, kas gūta iepriekšējās *Habitat* konferencēs, un tajā būtu arī jāpiedāvā atbildes pasākumi un risinājumi tendencēm un problēmām, kas vērojamas kopš konferences *Habitat II*: pilsētu teritoriju nepieredzēti strauja izplešanās, bet arī pilsētu iedzīvotāju skaita samazināšanās citās teritorijās; ekonomikas koncentrēšanās pilsētu teritorijās; klimata pārmaiņu ietekme; pastiprināts spiediens uz cilvēku veselību, dabas resursiem un bioloģisko daudzveidību; ilgtspējīgu mājokļu un ēku trūkums; ģeogrāfiskā un sociālā nevienlīdzība un atstumtības modeļi; lielāka nedrošība un vardarbība; vides degradācija; pārtikas nodrošinājuma trūkums; pārvietoto personu un migrantu īpašās vajadzības.
6. Mēs atzīmējam, ka ES un tās dalībvalstu mērķos un prioritātēs attiecībā uz *Habitat III*, jo īpaši gaidāmajā ES pilsētprogrammā, var integrēt citus procesus. Uzskatām, ka Eiropas pilsētprogramma varētu kļūt par svarīgu jaunās pilsētprogrammas īstenošanas instrumentu.

Mēs esam gandarīti par Eiropas Komisijas diskusiju dokumentu "ES un tās dalībvalstu kopējās nostājas sagatavošana" kā darba dokumentu, kas, pamatojoties uz kopīgo apņemšanos sasniegt vispārējo ilgtspējīgas pilsētattīstības mērķi, vienlaikus ņemot vērā subsidiaritātes principu, atspoguļo ES un tās dalībvalstu jaunās pilsētprogrammas mērķus.

Mērķi: Četri rīcības virzieni attiecībā uz jauno pilsētprogrammu

7. ES un tās dalībvalstis uzskata, ka, lai veicinātu labi pārvaldītas, dzīvei piemērotas, sociāli iekļaujošas un drošas, noturīgas, resursu ziņā efektīvas un vidi saudzējošas, kā arī ekonomiski plaukstošas dažāda lieluma pilsētas, ir vajadzīga holistiska, integrēta un teritoriāla pieeja pilsētattīstībai, kā arī ilgtermiņa redzējums, un ir jāattīsta spēja tādas pilsētas izveidot. ES un tās dalībvalstis atgādina, ka šī pieeja ir vajadzīga, lai ņemtu vērā pilsētu daudzveidību un to plašāku teritoriālo kontekstu un lai veicinātu pilsētu un lauku teritoriju saiknes līdztekus lauku attīstībai un lauksaimniecības politikai, ņemot vērā teritoriālās kohēzijas stiprināšanu. Tādējādi ilgtspējīga pilsētattīstība sniedz arī īpaši svarīgu ieguldījumu nabadzības izskaušanā visā pasaulē. Turklāt kultūras centrālās nozīmes atzīšana, kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un popularizēšana ¹, kā arī publiskās telpas pieejamība, kas ir pamatnosacījums visu līdzdalībai šo mērķu sasniegšanā un atbildībai par to, ir daļa no šīs pieejas.

Šajā sakarā jaunās pilsētprogrammas galvenajiem pamatelementiem vajadzētu būt šādiem:

- i) iekļaujošu un drošu pilsētu veicināšana: mēs mudinām mazināt pilsētu nabadzību un atstumtību, ņemot vērā tās telpisko dimensiju; to panākt identificējot, ierobežojot un novēršot nevienlīdzības, pilsētu nabadzības un konfliktu pamatcēloņus un sekas, šim nolūkam izmantojot darba tirgu regulējumu, piekļuvi nodarbinātībai, izglītībai un prasmēm, iekļaujošu un līdzdalīgu lēmumu pieņemšanu un plānošanu, vienlīdzīgu piekļuvi izmaksu ziņā pieņemamam un adekvātam mājoklim, aizsargājot un veicinot zemes lietošanas tiesības, kā arī nodrošinot aizsardzību pret piespiedu izlikšanu no mājokļa, personisko labklājību un veicinot pilsonisku līdzdalību, pārtikas nodrošinājumu, pārredzamu un efektīvu pamatpakalpojumu sniegšanu, tostarp arī ūdensapgādi, kanalizāciju un enerģiju, ilgtspējīgu mobilitāti un publiskās un zaļās zonas. Jaunajā pilsētprogrammā būtu jārisina atstumtu un neaizsargātu personu un grupu, tostarp personu ar invaliditāti, pārvietoto personu un migrantu, īpašās vajadzības. Tai vajadzētu būt vērstai arī uz jebkāda veida sieviešu diskriminācijas novēršanu, un īpaša uzmanība būtu jāpievērš dzimumu līdztiesībai un sieviešu iespēju veicināšanai, tostarp pilsētplānošanā un attīstībā, lai izmantotu sieviešu – kā pārmaiņu nesēju – potenciālu.

¹ Īpaši ņemot vērā Padomes Rezolūciju Nr. 2001/C 73/04 par arhitektūras kvalitāti pilsētu un lauku vidē (OV C 73/6, 12.2.2001.).

- ii) zaļu un noturīgu pilsētu veicināšana: mēs mudinām atzīt to, ka vides ilgtspējai ir būtiska nozīme, lai planētas iespēju robežās nodrošinātu visu cilvēku pārtību un labklājību, ilgtspējīgi izmantojot dabas resursus, tostarp aramzemi, un sekmējot sistēmisku pāreju uz oglekļa un resursu ziņā neitrālu sabiedrību. Šajā sakarā pilsētām galvenā uzmanība būtu jāpievērš resursu efektivitātei, cita starpā īstenojot efektīvu zemes apsaimniekošanu, integrētu telpisko plānošanu, prioritāti piešķirot pilsētu atjaunošanai, izmantojot mazoglekļa projektēšanas un vadības instrumentus, lai samazinātu pilsētu izplešanos un nostiprinātu "telpas daudzējādas izmantošanas" principu, vienlaikus pilnveidojot un attīstot profesionālās projektēšanas spējas. Mēs arī uzsveram ilgtspējīgas ražošanas un patēriņa modeļu nozīmi, vajadzību uzlabot gaisa kvalitāti, veicināt cenas ziņā pieņemamu, ilgtspējīgu un pieejamu mazoglekļa transportu un mobilitāti, tostarp ar vieda transporta un sabiedriskā transporta starpniecību, kā arī zaļa privātā sektora attīstību un ilgtspējīgu uzņēmējdarbību visos līmeņos, nodrošināt atkritumu drošu apsaimniekošanu, samazināt bīstamās ķīmiskās vielas, kā arī veicināt ar atjaunojamo energoresursu enerģiju saistītus vietēja līmeņa risinājumus un aprites ekonomiku. Mēs nosakām par prioritāti pielāgošanos klimata pārmaiņām un klimata pārmaiņu mazināšanu, lai atbalstītu pilsētu noturību pret plūdiem, karstuma viļņiem, ūdens trūkumu, sausumu un dabas radītiem apdraudējumiem. Papildus preventīvajai infrastruktūrai un integrētai teritoriālajai un telpiskajai plānošanai mēs iedrošinām – kā dabā balstītus risinājumus – izmantot zaļās un zilās infrastruktūras, lai radītu tādus ekosistēmu pakalpojumus, kuri uzlabo cilvēku veselību un nāk par labu bioloģiskajai daudzveidībai, kā arī novērstu ar klimata pārmaiņām saistītas katastrofas un samazinātu enerģijas izmantošanu. Šajā sakarā piekrastes teritoriju un deltu urbanizācija saskaras ar ārkārtīgi lielu un specifisku spriedzi, ko rada sociālekonomiskās un vides dinamikas apvienojums;

- iii) pārtikušu un inovatīvu pilsētu veicināšana: mēs mudinām stiprināt pilsētu iekšējo potenciālu nodrošināt labas kvalitātes dzīves vidi visiem cilvēkiem, tostarp gados jauniem iedzīvotājiem, atbalstot vietējās ekonomikas attīstību, veicinot inovāciju, tostarp sociālo inovāciju, iekļaujošu ekonomikas izaugsmi un pienācīgas kvalitātes nodarbinātību visiem, vienlaikus saudzējot vidi un nostiprinot vienlīdzību un sociālo integrāciju. Tam ir vajadzīga atbildīga uzņēmējdarbības vide, kas veicina ieguldījumu piesaisti, piekļuve viediem un daudzējādiem IKT risinājumiem un tīrai tehnoloģijai saskaņā ar viedas pilsētas koncepciju, pārredzama un paredzama politika un noteikumi. Tas arī rada nepieciešamību pēc piekļuves infrastruktūras objektiem, jo īpaši uzņēmējdarbības centriem, izglītības un pētniecības struktūrām un tirgiem. Mēs mudinām formalizēt neoficiālo ekonomiku. Izaugsmes veicināšanai sociālekonomiskajās nozarēs būtu jānotiek ciešā saistībā ar pasākumiem, kas paredzēti, lai uzlabotu pilsētu izturētspēju, pāreju uz aprites un zaļo ekonomiku, būtu jāsamazina pārtikas zudums un jāveicina ilgtspējīgs pilsētvides "metabolisms" ar mērķi samazināt pilsētu nevienlīdzību un veidot lauku un pilsētu partnerības;
- iv) labas pilsētu pārvaldības veicināšana: mēs mudinām veidot un nostiprināt leģitīmas, efektīvas, atsaucīgas, atbildīgas un pārredzamas pašvaldības un valstu valdības, kas ievēro iekļaujošus, uz pierādījumiem un līdzdalību balstītus lēmumu pieņemšanas procesus, ar kuriem veicina pieejas, kas apvieno vairākus iesaistītos dalībniekus. Tam ir nepieciešams tiesībpamatots tiesiskais regulējums un decentralizācijas politikas satvars valsts līmenī saskaņā ar subsidiaritātes principu. Šādiem politikas satvariem būtu jānodrošina pilnvaru un kompetenču skaidrs sadalījums un gan jāļauj vietējām iestādēm efektīvi īstenot valsts politiku, gan tās pašas jāiesaista kā politikas veidotājas, lai tās varētu uzņemties savu kā būtisku dalībnieku lomu ilgtspējīgā pilsētattīstībā. Šajā sakarā vietējās iestādes – īpaši ar tās pārstāvošo pašvaldību apvienību starpniecību – un iedzīvotāji ir jāiesaista un ar tiem ir jāapspriežas visos politikas cikla posmos, proti, no plānošanas līdz īstenošanai, labi izstrādātā daudzlīmeņu pārvaldības sistēmā, tādējādi sekmējot demokrātijas padziļināšanu. Mēs arī mudinām, lai pilsētas tiktu plānotas un pārvaldītas ārpus administratīvajām robežām, ņemot vērā funkcionālās pilsētu teritorijas un balstoties uz saiknēm starp pilsētām un lauku teritorijām.

Vietējām iestādēm – sadarbībā ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām – ir labākas iespējas pārvaldīt neaizsargātību pret virkni dabas un cilvēku radītu apdraudējumu un satricinājumu un pāreju uz ilgtspējīgām pilsētām.

Labai pilsētu pārvaldībai ir vajadzīgs stabils pašvaldību finansējums. Tas vajadzības gadījumā var ietvert finanšu decentralizāciju reģionālā līmenī, atvieglojot vietējo iestāžu piekļuvi finanšu līdzekļiem, tostarp pastiprinot ienākumus no saviem avotiem. Ir jāpastiprina efektīva un pārredzama budžeta pārvaldība un iepirkums, kā arī vietējo iestāžu spējas efektīvāk mobilizēt dažādos finansējuma avotus.

Mēs mudinām sekmēt spēju veidošanu, tostarp radot, izvērtējot un izplatot zināšanas, kā arī apmainoties ar tām. Šajā nolūkā līdzinieku (*peer-to-peer*) sadarbība, jo īpaši pilsētu savstarpējā sadarbība, palīdz veidot izdevīgas ilgtermiņa partnerības, kas var sekmēt kopīgu iesaisti. Šajā sakarā mēs atbalstām vienkāršu salīdzinošas vērtēšanas (*benchmarking*) un uzraudzības instrumentu izstrādi un lietošanu, lai palīdzētu vietējiem lēmumu pieņēmējiem apzināt izmaksu ziņā izdevīgus risinājumus.

Jaunās pilsētprogrammas īstenošana

8. Jaunajai pilsētprogrammai būs jāietver saskaņots, efektīvs un iekļaujošs pēcpasākumu un pārskatīšanas mehānisms, sniedzot ieguldījumu pēcpasākumu un pārskatīšanas sistēmā, par ko jāvienojas saistībā ar Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam. Jaunās pilsētprogrammas īstenošana tiks novērtēta, uzraudzīta un pārskatīta, balstoties uz attiecīgu rādītāju kopumu, ko izmanto, lai novērtētu IAM īstenošanu. Mēs atzīstam, ka šim satvaram vajadzētu būt elastīgam un atvērtam izmaiņām un grozījumiem, kuru pamatā ir metodoloģiski uzlabojumi un datu pieejamība.

Jaunās pilsētprogrammas pēcpasākumu un pārskatīšanas procesa pamatā vajadzētu būt esošām platformām un procesiem, ja tādi ir, un tam būtu jāizvairās no dublēšanās. Atbilstīgi principiem, kas noteikti programmā 2030. gadam, visām attiecīgajām ieinteresētajām personām, jo īpaši vietējām iestādēm, vajadzēs būt cieši saistītām un iesaistītām saskaņā ar subsidiaritātes, proporcionalitātes un daudzlīmeņu pārvaldības principiem. Šis process sniegs ieguldījumu Ilgtspējīgas attīstības programmā 2030. gadam, Augsta līmeņa politiskajā forumā atbalstot tematiskos pārskatus par progresu saistībā ar ilgtspējīgas attīstības mērķiem, un Sendai pamatprogrammas un apsolīto iecerēto valsts noteikto ieguldījumu īstenošanā.

ES un tās dalībvalstis uzskata, ka datu vākšanai un rādītājiem ir būtiska nozīme gan valsts, gan vietējā līmenī, lai uzraudzītu panākto progresu un lemtu par pielāgojumiem saistībā ar īstenošanu. Iegūtajiem datiem vajadzētu būt pārredzamiem, brīvi pieejamiem un atbilstoši dezagregētiem, lai ņemtu vērā esošās nevienlīdzības un centienus veicināt iekļaujošu attīstību. Turklāt, lai atbalstītu pilsētu labu pārvaldību, mēs mudinām veikt šo rādītāju lokalizāciju.

9. ES un tās dalībvalstis atzīst, ka visaptverošas jaunās pilsētprogrammas īstenošanai ir nepieciešams atbalsts, ko visos līmeņos sniedz ar visiem īstenošanas līdzekļiem.

Gluži kā gadījumā ar programmas 2030. gadam īstenošanu *Habitat III* būs jāīsteno, izmantojot dažādu intervences pasākumu kombināciju: stimulējošu un sekmējošu politikas vidi; īstenošanas spēju attīstīšanu; vietējo un starptautisko publisko finanšu mobilizāciju un efektīvu izmantošanu; vietējā un starptautiskā privātā sektora mobilizāciju; tirdzniecības un investīciju stimulēšanu; zinātnes, tehnoloģiju, inovācijas un profesionālās izglītības veicināšanu.

ES un tās dalībvalstis atbalsta vietējo iestāžu efektīvu iesaistīšanos jaunās pilsētprogrammas, saistītu ilgtspējīgas attīstības mērķu un programmas 2030. gadam īstenošanā, tostarp izmantojot to piekļuvi visiem publiskiem un privātiem finansējuma avotiem, kā izklāstīts Adisabebas rīcības programmā, ieskaitot piekļuvi adekvātām oficiālās attīstības palīdzības (OAP) plūsmām un sistēmām, kuras atvieglo OAP apvienošanu ar aizdevumiem.

10. Mēs apņemamies sagatavot un īstenot jauno pilsētprogrammu, aktīvi iesaistoties arī vietējām iestādēm, to apvienībām un pilsoniskajai sabiedrībai, tostarp institucionāliem mehānismiem un partnerībām, kas aptver vairākus iesaistītos dalībniekus, kā arī nevalstiskajām organizācijām, privātā sektora pārstāvjiem un citām ieinteresētajām pusēm.

Turpmākie soļi

11. ES un tās dalībvalstis atkārtoti uzsver savu apņemšanos panākt konferences *Habitat III* sekmīgu iznākumu, kā rezultātā tiks formulēta vispārēja jauna pilsētprogramma, efektīvi reaģējot uz izaicinājumiem un iespējām, ko sniedz 21. gadsimta pilsētas. Šajā nolūkā ES un tās dalībvalstis turpinās izstrādāt un atjaunināt kopējās nostājas un efektīvi un vienoti iesaistīties notiekošajās starptautiskajās sarunās.
-